

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Українознавство (зі змістовим модулем «Комунікативний курс української мови»)
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Класичний фаховий коледж Сумського державного університету
Розробник(и)	Чернушенко Валентина Михайлівна, викладач Класичного фахового коледжу Сумського державного університету
Рівень вищої освіти	Початковий рівень (короткий цикл) НРК України – 5 рівень; FQ-EHEA – короткий цикл; QF-LLL – 5 рівень
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 1-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, з яких 48 годин становить контактна робота з викладачем (16 годин лекцій, 32 години практичних занять), 102 години становить самостійна робота
Мова(и) викладання	Українською мовою
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна циклу загальної підготовки
Передумови для вивчення дисципліни	Відсутні
Додаткові умови	Без додаткових умов
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
Метою навчальної дисципліни є отримання студентами теоретичних знань з українознавства, вивчення особливостей українського етносу, мови, української ментальності, формування соціальної і життєвої компетентностей на основі знань про Україну та світове українство, формування духовно багатой особистості з глибокими патріотичними почуттями та розвиненою національною самосвідомістю.	
4. Зміст навчальної дисципліни	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ІСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧНІ, МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УКРАЇНОЗНАВСТВА	
Тема 1. Вступ Філософсько-гуманістичні, методологічні основи українознавства. Зміст і структура курсу. Україна й українство.	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЕТАПИ РОЗВИТКУ УКРАЇНОЗНАВСТВА	
Тема 2. Етапи розвитку українознавства. Історіографія Етапи розвитку українознавства. Специфічні особливості та принципи. Від крає-, країно-,	

народо-, суспільствознавства до українознавства. Історичний генезис українознавства. Уроки історії. Гетьманщина і розвиток українознавства. Ідеал національно-державного відродження й українознавство. Українці й українство як світовий феномен.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. КОНЦЕНТРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Тема 3. Україна – етнос

Етнічні процеси на різних етапах розвитку людства. Сучасний стан і перспективи розвитку української етнології. Наукові теорії, гіпотези, версії походження українського етносу. Український етнос: витоки та основні етапи розвитку.

Тема 4. Україна – природа, екологія

Природа у світосприйнятті українців. Природа – джерело, що визначає сутність буття. Природа і духовний поступ людини. Унікальність природи України. Духовний вплив природи на людину. Сутність гармонії у природі. Природа і суспільство.

Тема 5. Україна – мова

Слово як інтегруюча форма. Функції мови.

Тема 6. Україна – нація і держава

Проблема історизму у висвітленні питання. Проблема визначення сутності нації та націоналізму: український та європейський контекст. Еволюція етносів у нації. «Велесова книга» і «Літопис Аскольда» в генезисі етнонаціональної ідеї. Національна ідея, держава, еліта, українське козацтво. Уроки історії. Тарас Шевченко і національна ідея, нація.

Тема 7. Україна – культура

Поняття культура, частини культури. З історії української національної культури. Велич трипільської культури. Міра культури як міра людяності індивіда й народу. Духовна культура українців.

Тема 8. Україна у міжнародних відносинах

Українці як суб'єкт міжнародних відносин у потоці історії. Національно-державницька ідея і характер міждержавних зв'язків українців.

Тема 9. Україна – ментальність, доля

Ментальність як вимір історичного буття українського народу. Природа і риси характеру людини. Ментальність як душа, національний характер.

Тема 10. Україна, світове українство – історична місія

У чому полягає місія України? Історичний досвід України.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. КОМУНІКАТИВНІ ОЗНАКИ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ

Тема 11. Мова і національна самоідентифікація

Основні ознаки літературної мови. Норми сучасної української літературної мови. Стилї сучасної української мови. Мовна організація сучасного тексту. Структура тексту. Опис, розповідь, роздум як основні функціональні типи мовлення. Художнє слово у формуванні мовної особистості.

Тема 12. Основні норми усного професійного мовлення

Усне літературне професійне мовлення. Наголос як основний елемент інтонації. Темп мовлення. Голос як запорука успішного усного мовлення. Дикція. Основні правила вимови голосних і приголосних звуків. Засоби милозвучності української літературної мови.

Тема 13. Лексичні норми професійного мовлення

Загальна характеристика лексики сучасної української літературної мови. Виробничо-професійна та науково-термінологічна лексика. Термін у системі професійного мовлення. Синоніми. Омоніми. Пароніми в професійному мовленні.

Тема 14. Синтаксичні норми професійного мовлення

Особливості синтаксису ділового мовлення. Використання віддієслівних іменників та розщеплених присудків. Використання дієприслівникових зворотів у професійному мовленні. Паралельні конструкції ів професійному мовленні. Порядок слів у реченні.

Однорідні члени речення. Координація присудка з підметом. Складні випадки керування. Вживання прийменників.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. КОМУНІКАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ФАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 15. Поняття про спілкування

Спілкування як інструмент професійної діяльності. Культура усного спілкування. Етика усного професійного спілкування.

Тема 16. Ділове спілкування. Форми і види

Види усного спілкування. Особливості публічного мовлення. Жанри публічних виступів. Способи підготовки до публічного мовлення. Форми колективного обговорення проблем.

Тема 17. Сучасна ділова комунікація

Мовленнєвий етикет. Український мовленнєвий етикет. Мовний етикет у професійному мовленні.

Тема 18. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації

Документи, їх призначення, класифікація. Реквізити документа. Правила написання тексту документа. Стандартизація тексту документів. Діловий лист. Види ділових листів (інформаційні, креативні, корекційні, емотивні). Мовні формули, що використовуються в діловому листі. Вимоги до укладання та оформлення ділових листів.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН 1.	Знати основні поняття, витоки та джерельну базу українознавства як науки. Розуміти зміст і завдання українознавства як інтегрованої гуманітарної дисципліни, бути здатним продемонструвати набуті навички на практиці.
РН 2.	Аналізувати й розділяти на складові центри українознавства. Розуміти основні положення концепцій етногенезу, місце українців у системі народів світу. Знати українську природу і світовідчуття українців.
РН 3.	Усвідомити місце і роль української мови як чинника збереження національної свідомості. Розуміти роль національної свідомості на різних етапах суспільного розвитку, аналізувати державотворення в Україні. Знати витоки та основні етапи розвитку української національної культури, її роль у формуванні українців як нації.
РН 4.	Досліджувати основні ментальні характеристики українців. Аналізувати питання історичної місії нації, підсумовувати процеси буття українського народу в історичному вимірі.
РН 5.	Володіти культурою спілкування, мистецтвом публічного виступу. Аналізувати особистість мовця, комунікативний стан мовця. Коригувати та оцінювати результати своєї діяльності.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

ПРН 1.	Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією, дотримуватися етики ділового спілкування.
ПРН 3.	Знати та розуміти спортивну термінологію сучасного розвитку фізичної культури і спорту.
ПРН 4.	Застосовувати базові знання з проведення досліджень проблем фізичної культури і спорту, підготовки та оформлення навчально-методичної праці.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності	
7.1 Види навчальних занять	
Змістовий модуль 1. ІСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧНІ, МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УКРАЇНОЗНАВСТВА	
Тема 1. Вступ. Зміст і структура курсу	
Л 1.	Філософсько-гуманістичні, методологічні основи українознавства. Зміст і структура курсу. Україна й українство.
Змістовий модуль 2. ЕТАПИ РОЗВИТКУ УКРАЇНОЗНАВСТВА	
Тема 2. Етапи розвитку українознавства. Історіографія	
Л 2.	Етапи розвитку українознавства. Специфічні особливості та принципи. Від крає-, країно-, народо-, суспільствознавства до українознавства. Історичний генезис українознавства. Уроки історії. Гетьманщина і розвиток українознавства. Ідеал національно-державного відродження й українознавство. Українці й українство як світовий феномен.
Змістовий модуль 3. КОНЦЕНТРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА	
Тема 3. Концентри українознавства. Україна – етнос	
Л 3.	Етнічні процеси на різних етапах розвитку людства. Сучасний стан і перспективи розвитку української етнології. Наукові теорії, гіпотези, версії походження українського етносу. Український етнос: витоки та основні етапи розвитку.
Тема 4. Україна – природа, екологія	
ПЗ 1.	Природа у світосприйнятті українців. Природа – джерело, що визначає сутність буття. Природа і духовний поступ людини. Унікальність природи України. Духовний вплив природи на людину. Сутність гармонії у природі. Природа і суспільство.
Тема 5. Україна – мова	
ПЗ 2.	Слово як інтегруюча форма. Функції мови.
Тема 6. Україна - нація і держава	
Л 4.	Проблема історизму у висвітленні питання. Проблема визначення сутності нації та націоналізму: український та європейський контекст. Еволюція етносів у нації. «Велесова книга» і «Літопис Аскольда» в генезисі етнонаціональної ідеї. Національна ідея, держава, еліта, українське козацтво. Уроки історії. Тарас Шевченко і національна ідея, нація.
Тема 7. Україна – культура	
ПЗ 3.	Поняття культура, частини культури. З історії української національної культури. Велич трипільської культури. Міра культури як міра людяності індивіда й народу. Духовна культура українців. З драми-феєрії «Лісова пісня» Лесі Українки.
Тема 8. Україна у міжнародних відносинах	
ПЗ 4.	Українці як суб'єкт міжнародних відносин у потоці історії. Національно-державницька ідея і характер міждержавних зв'язків українців.

Тема 9. Україна - ментальність, доля	
ПЗ 5	Ментальність як вимір історичного буття українського народу. Природа і риси характеру людини. Ментальність як душа, національний характер.
Тема 10. Україна, світове українство – історична місія	
ПЗ 6.	У чому полягає місія України? Історичний досвід України.
Змістовий модуль 4. КОМУНІКАТИВНІ ОЗНАКИ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ	
Тема 11. Мова і національна самоідентифікація	
Л 5.	Основні ознаки літературної мови. Норми сучасної української літературної мови. Стили сучасної української мови.
ПЗ 7.	Мовна організація сучасного тексту. Структура тексту. Опис, розповідь, роздум як основні функціональні типи мовлення. Художнє слово у формуванні мовної особистості.
Тема 12. Основні норми усного професійного мовлення	
ПЗ 8.	Усне літературне професійне мовлення. Наголос як основний елемент інтонації. Темп мовлення. Голос як запорука успішного усного мовлення. Дикція. Основні правила вимови голосних і приголосних звуків. Засоби милозвучності української літературної мови.
Тема 13. Лексичні норми професійного мовлення	
ПЗ 9.	Загальна характеристика лексики сучасної української літературної мови. Виробничо-професійна та науково-термінологічна лексика. Термін у системі професійного мовлення.
ПЗ 10.	Синоніми. Омоніми. Пароніми в професійному мовленні.
Тема 14. Синтаксичні норми професійного мовлення	
ПЗ 11.	Особливості синтаксису ділового мовлення. Використання віддієслівних іменників та розщеплених присудків. Використання дієприслівникових зворотів у професійному мовленні. Паралельні конструкції в професійному мовленні.
ПЗ 12.	Порядок слів у реченні. Однорідні члени речення. Координація присудка з підметом. Складні випадки керування. Вживання прийменників.
Змістовий модуль 5. КОМУНІКАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ФАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Тема 15. Поняття про спілкування	
Л 6.	Спілкування як інструмент професійної діяльності. Культура усного спілкування. Етика усного професійного спілкування.
Тема 16. Ділове спілкування: форми і види	
Л 7.	Види усного спілкування. Особливості публічного мовлення. Жанри публічних виступів. Способи підготовки до публічного мовлення.
ПЗ 13.	Форми колективного обговорення проблем.

Тема 17. Сучасна ділова комунікація	
ПЗ 14.	Мовленнєвий етикет. Український мовленнєвий етикет. Мовний етикет у професійному мовленні.
Тема 18. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації	
Л 8.	Документи, їх призначення, класифікація. Реквізити документа. Правила написання тексту документа. Стандартизація тексту документів.
ПЗ 15.	Діловий лист. Види ділових листів (інформаційні, креативні, корекційні, емотивні). Мовні формули, що використовуються в діловому листі.
ПЗ 16.	Вимоги до укладання та оформлення ділових листів.
7.2 Види навчальної діяльності	
НД 1.	Підготовка до лекції.
НД 2.	Підготовка до обговорення та/або опитування за темами практичних занять.
НД 3.	Підготовка до тестування.
НД 4.	Виконання письмових завдань
НД 5.	Аналіз власної навчальної діяльності (рефлексія).
8. Методи викладання, навчання	
Дисципліна передбачає навчання через:	
МН 1.	Акротичні словесні методи: пояснення, розповідь, лекції з елементами бесіди, інструктаж, робота з електронним навчальним контентом.
МН 2.	Пояснювальний метод викладання і репродуктивний метод учіння
МН 3.	Інструктивно-практичний метод викладання і продуктивно-практичний метод учіння
МН 4.	Практичні заняття.
МН 5.	Flipped learning/ перевернуте навчання
МН 6.	Мобільне навчання (m-learning).
МН 7.	Змішане навчання (blended-learning)
При подачі матеріалу використовуються акротичні словесні методи: пояснення (через словесне тлумачення понять, явищ, слів, термінів), розповідь (образний, динамічний, емоційний виклад інформації про різні явища і події), лекція з елементами бесіди (надає здобувачам освіти теоретичну основу з українознавства, що є основою для самостійного навчання), робота з електронним навчальним контентом (через самостійне опрацювання здобувачами освіти тексту, що дає їм змогу глибоко осмислити навчальний матеріал, закріпити його, виявити самостійність у навчанні), інструктаж (через короткі, лаконічні, чіткі вказівки/рекомендації щодо виконання практичних завдань). Практичні заняття доповнюються практичними методами навчання: вправами, які передбачають цілеспрямоване, багаторазове повторення здобувачами освіти певних дій та операцій (розумових, практичних), а також практичними роботами, що передбачають застосування знань здобувачами освіти у ситуаціях, наближених до життєвих. Опанування навчальної дисципліни також передбачає використання пояснювального методу викладання і репродуктивного методу учіння, коли викладач не тільки повідомляє певні факти, але й пояснює їх, домагаючись осмислення, засвоєння здобувачами освіти (здобувачі освіти засвоюють матеріал на рівні розуміння і запам'ятовування); інструктивно-практичного методу викладання і продуктивно-практичного методу учіння, коли викладач інструктує	

здобувачів освіти словесними, наочними або практичними способами, як виконувати певні практичні дії, а здобувачі освіти за допомогою вправ відшліфовують різні уміння і навички. Перевернуте навчання, коли студенти поза аудиторією переглядають відповідні навчальні матеріали, що будуть розглядатися на наступному занятті, самостійно вивчають теоретичний матеріал, а в аудиторії здійснюють його обговорення, виконують практичні завдання. Гнучкість, доступність та персоніфікація навчання забезпечується m-learning з використанням мобільних пристроїв. Навчання через blended-learning з використанням LMS MOODLE (<http://dl.kpt.sumdu.edu.ua/>), в межах якого студент здобуває знання як очно, так і самостійно онлайн.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	90-100
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	82-89
В загальному правильна робота з певною кількістю помилок		74-81
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	64-73
Виконання задовольняє мінімальні критерії		60-63
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	35-59
Необхідний повторний курс знавчальної дисципліни		0-34

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

За дисципліною передбачені такі методи поточного формативного оцінювання: опитування студента на практичному занятті та усні коментарі викладача за його результатами, настанови викладача в процесі підготовки до виконання тестових завдань, оцінювання поточного тестування.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Методи оцінювання:

М 1.	Опитування.
М 2.	Тестовий контроль.
М 3.	Письмова перевірка.
М 4.	Метод самооцінки.

В особливих ситуаціях робота може бути виконана дистанційно в системі дистанційного навчання Класичного фахового коледжу Сумського державного університету – LMS MOODLE

Форма підсумкового контролю – екзамен.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	
10.1 Засоби навчання	
ЗН 1.	Мультимедіа
ЗН 2.	Наочність: демонстраційні, порівняльні, узагальнювальні, опорні, текстові, словникові таблиці, таблиці-схеми
ЗН 3.	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, онлайн-опитування)
ЗН 4.	Програмне забезпечення «Особистий кабінет» (з доступом до бібліотечно-інформаційної системи СумДУ)
ЗН 5.	Сервіс для проведення відеоконференцій та онлайн-зустрічей: Zoom, Meet.
ЗН 6.	Застосунок на платформі Android/ iOS: «СЛВНК – тлумачний словник»
10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	
Основна література	1. Методичні вказівки до практичних занять із дисципліни «Українознавство зі змістовим модулем: комунікативний курс української мови» : для студ. нефілолог. спец. денної форми навчання / Л.А. Кулішенко. Суми : СумДУ, 2018. 38 с. 2. Методичні вказівки до практичних занять із курсу «Українознавство зі змістовим модулем: комунікативний курс української мови» : для студ. нефілологічних спеціальностей денної форми навчання / Н.М. Прокопенко, Л.М. Яременко. Суми : Сумський державний університет, 2018. 33 с.
Допоміжна література	1. Доброскок І.І., Овсієнко Л.М. Організація сучасної ділової комунікації: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Переяслав-Хмельницький: «Видавництво КСВ», 2015. 446 с. 2. Мозговий В.І. Українська мова у професійному спілкуванні. Модульний курс. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 592 с. 3. Кононенко П.П. Українознавство. Підручник для вищих навчальних закладів. К.: 2005. 680 с. 4. Половець В. М. Українознавство. Курс лекцій: навчальний посібник для студентів ВНЗ освіти. Чернігів: Просвіта, 2006. 216 с. 5. Етнополітичні чинники консолідації сучасного українського суспільства / В. Войналович, В. Кулик, С. Набок та ін. ; редкол.: О. Рафальський, В. Войналович, М. Рябчук. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса, 2020. 336 с. 6. Антропологічний код української культури і цивілізації : монографія; у 2-х кн. Кн.1 / О. О. Рафальський, Я. С. Калакура, В. П. Коцур та ін. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. 432 с. 7. Антропологічний код української культури і цивілізації : монографія; у 2-х кн. Кн.2 / О. О. Рафальський, Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. 536 с
Інформаційні ресурси в Інтернеті	1. Українознавство (зі змістовим модулем «Комунікативний курс української мови»): [дистанційний курс для здобувачів освіти на початковому (короткому циклі) рівні вищої освіти зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт]. 2. Основні вимоги до складання та оформлення службових документів URL:http://dl.kpt.sumdu.edu.ua/pluginfile.php/29875/mod_resource/content/ 3. Український правопис у новій редакції 2019 р. URL: http://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf.